

## AXBOROT XAVFSIZLIGI SOHASIDAGI MUNOSABATLARNI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH

*Obidov Feruzbek Umurzoqovich*

**Annotatsiya:** Ushbu maqola axborot xavfsizligi sohasidagi munosabatlarni huquqiy tartibga solish masalalarini ko'rib chiqadi. Axborot xavfsizligi zamonaviy jamiyatda muhim ahamiyatga ega bo'lib, axborot texnologiyalarining rivojlanishi bilan yanada dolzarb bo'lib bormoqda. Shuningdek axborot xavfsizligini ta'minlash uchun zarur bo'lgan huquqiy asoslar, davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlik, xalqaro hamkorlik, ta'lim va ongli xulq-atvorni rivojlantirish, shuningdek, monitoring va nazorat mexanizmlarini joriy etish masalalari muhokama qilinadi. Ushbu jihatlar axborot xavfsizligini ta'minlashda samarali strategiyalarni ishlab chiqish va amalga oshirishda muhim rol o'ynaydi.

**Kalit so'zlar:** axborot xavfsizligi, huquqiy tartib, axborot, himoya, innovatsion texnologiyalar, sektor, hamkorlik.

**Аннотация:** В данной статье рассматриваются вопросы правового регулирования отношений в сфере информационной безопасности. Информационная безопасность важна в современном обществе и становится все более актуальной с развитием информационных технологий. Также будут обсуждены правовые основы, необходимые для обеспечения информационной безопасности, сотрудничества государства и частного сектора, международного сотрудничества, развития образования и сознательного поведения, а также внедрения механизмов мониторинга и контроля. Эти аспекты играют важную роль в разработке и реализации эффективных стратегий информационной безопасности.

**Ключевые слова:** информационная безопасность, правопорядок, информация, защита, инновационные технологии, сектор, сотрудничество.

**Abstract:** This article considers the issues of legal regulation of relations in the field of information security. Information security is important in modern society and is becoming more relevant with the development of information technologies. Also, legal frameworks necessary to ensure information security, cooperation between the state and private sector, international cooperation, development of education and conscious behavior, as well as implementation of monitoring and control mechanisms will be discussed. These aspects play an important role in the development and implementation of effective information security strategies.

**Key words:** information security, legal order, information, protection, innovative technologies, sector, cooperation.

## KIRISH

Axborot xavfsizligi — bu axborotlarni, tizimlarni va tarmoqlarni himoya qilishga qaratilgan jarayonlar, texnologiyalar va siyosatlarini o'z ichiga olgan keng tushuncha. Zamonaviy dunyoda axborot xavfsizligi masalalari har qachongidan ham dolzarbdir, chunki axborot texnologiyalarining rivojlanishi va internetning keng tarqalishi bilan birga, axborotlarimizni himoya qilish zarurati oshmoqda. Axborot xavfsizligining asosiy maqsadi axborotlarni uchta asosiy jihat — maxfiylik, yaxlitlik va mavjudlikni ta'minlashdir. Maxfiylik axborotning faqat ruxsat etilgan shaxslar tomonidan foydalanilishini ta'minlaydi. Yaxlitlik axborotning to'g'riligi va o'zgarmasligini kafolatlaydi, ya'ni axborot o'zgartirilmasligi yoki yo'q qilinmasligi kerak. Mavjudlik esa axborot va tizimlarga ruxsat etilgan foydalanuvchilar tomonidan istalgan vaqtda kirish imkoniyatini ta'minlaydi.

## ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI

Axborot xavfsizligini ta'minlashda bir qator usullar va vositalar mavjud. Ular orasida shifrlash, autentifikatsiya, kirish nazorati, xavfsizlik devorlari va antivirus dasturlari kabi texnologiyalar muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, axborot xavfsizligini ta'minlashda inson omili ham juda muhimdir. Foydalanuvchilarni axborot xavfsizligi bo'yicha o'qitish, ularni xabardor qilish va ongli xulq-atvorni rivojlantirish zarur. Bugungi kunda axborot xavfsizligi sohasida ko'plab tahdidlar mavjud. Kiberhujumlar, viruslar, phishing hujumlari va boshqa turdagi kiber jinoyatlar axborot xavfsizligiga jiddiy xavf soladi. Shu sababli, tashkilotlar va davlatlar axborot xavfsizligini ta'minlash uchun samarali strategiyalar ishlab chiqishlari zarur. Xalqaro hamkorlik ham axborot xavfsizligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Kiber jinoyatchilik global muammo bo'lib, bunday tahdidlarga qarshi kurashish uchun davlatlar o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish zarur. Xalqaro tashkilotlar va qonunlar axborot xavfsizligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi, chunki ular umumiy standartlar va qoidalarni belgilaydi. Natijada, axborot xavfsizligi — bu nafaqat texnologik masala, balki ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy jihatlarni ham o'z ichiga olgan murakkab jarayondir. Axborot xavfsizligini ta'minlash uchun barcha tomonlar — davlatlar, tashkilotlar va shaxslar birgalikda harakat qilishlari zarur. Faqat shunday qilib, biz axborotlarni himoya qilish va xavfsiz muhit yaratishimiz mumkin.

## MUHOKAMA VA NATIJALAR

Axborot xavfsizligi zamonaviy jamiyatning muhim jihatlaridan biri bo'lib, u axborot texnologiyalarining rivojlanishi bilan yanada dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Axborot xavfsizligi, asosan, axborotlarni himoya qilish, ularni saqlash va ulardan foydalanish jarayonlarini tartibga solish bilan bog'liq. Bu sohada yuzaga keladigan munosabatlarni huquqiy tartibga solish esa, axborot xavfsizligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Axborot xavfsizligini ta'minlash uchun huquqiy asoslar yaratish zarur.

Bu, avvalo, axborot xavfsizligi sohasidagi qonunlar va normativ hujjatlarni ishlab chiqishni talab etadi. Har bir davlat o'zining axborot xavfsizligi strategiyasini belgilab, unga muvofiq qonunlar va qoidalarni ishlab chiqishi lozim. Ushbu qonunlar axborotlarni himoya qilish, ularni saqlash va ulardan foydalanish jarayonlarini tartibga solishi kerak. Shuningdek, axborot xavfsizligi sohasidagi qonunlar xalqaro standartlarga mos kelishi va global axborot xavfsizligi muammolarini hal qilishda samarali bo'lishi zarur.

Axborot xavfsizligi sohasidagi munosabatlarni tartibga solish uchun davlat va xususiy sektor o'rtasida hamkorlikni yo'lga qo'yish muhimdir. Axborot xavfsizligi muammolari ko'pincha davlat va xususiy tashkilotlar o'rtasida o'zaro aloqalarni talab qiladi. Davlat o'zining qonuniy va normativ hujjatlari orqali xususiy sektorni axborot xavfsizligini ta'minlashga jalb etishi kerak. Xususiy sektor esa, o'z navbatida, axborot xavfsizligini ta'minlashda innovatsion yechimlar va texnologiyalarni ishlab chiqishi lozim. Bu hamkorlik axborot xavfsizligi sohasida umumiy strategiyalarni ishlab chiqish va amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega. Axborot xavfsizligi sohasidagi munosabatlarni huquqiy tartibga solishda xalqaro hamkorlikni rivojlantirish zarur. Axborot xavfsizligi muammolari global xarakterga ega bo'lib, ularni hal qilish uchun xalqaro darajada hamkorlik qilish zarur. Xalqaro tashkilotlar, masalan, BMT, Yevropa Ittifoqi va boshqa mintaqaviy tashkilotlar axborot xavfsizligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Ushbu tashkilotlar axborot xavfsizligi sohasida standartlar va qoidalarni ishlab chiqish, tajriba almashish va davlatlar o'rtasida hamkorlikni rivojlantirishda faol ishtirok etishlari kerak. Axborot xavfsizligi sohasida huquqiy tartibga solish jarayonida ta'lim va ongli xulq-atvorni rivojlantirish muhimdir. O'quv muassasalari va tashkilotlar axborot xavfsizligi bo'yicha ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirishlari zarur. O'quvchilar va xodimlar axborot xavfsizligi qoidalari, xavf-xatarlar va ularni bartaraf etish usullari haqida ma'lumotga ega bo'lishlari kerak. Bu, o'z navbatida, axborot xavfsizligini ta'minlashda muhim omil bo'ladi. Axborot xavfsizligi sohasida huquqiy tartibga solish jarayonida monitoring va nazorat mexanizmlarini joriy etish zarur. Davlat va xususiy sektor o'rtasida axborot xavfsizligi bo'yicha o'zaro nazorat va monitoring tizimlarini yaratish muhimdir. Bu tizimlar axborot xavfsizligi qoidalariga rioya etilishini ta'minlash, xavf-xatarlarni aniqlash va ularga qarshi choralar ko'rish imkonini beradi. Shuningdek, monitoring va nazorat mexanizmlari axborot xavfsizligi sohasidagi qonunlarning samaradorligini baholashda ham muhim ahamiyatga ega.

### **XULOSA.**

Xulosa qilib aytganda, axborot xavfsizligi sohasidagi munosabatlarni huquqiy tartibga solish zamonaviy jamiyatda muhim ahamiyatga ega. Bu jarayon axborotlarni himoya qilish, ularni saqlash va ulardan foydalanish jarayonlarini tartibga solish orqali axborot xavfsizligini ta'minlashga xizmat qiladi. Davlat, xususiy sektor va xalqaro

tashkilotlar o'rtasida hamkorlik, ta'lim va monitoring mexanizmlarini joriy etish orqali axborot xavfsizligini ta'minlashda samarali natijalarga erishish mumkin. Bu esa, o'z navbatida, jamiyatning axborot xavfsizligini oshirishga va axborot texnologiyalaridan foydalanishni yanada xavfsiz qilishga yordam beradi.

### **FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR**

1. ISO/IEC 27001:2013 - Axborot xavfsizligini boshqarish tizimlari uchun xalqaro standart.
2. "Axborot xavfsizligi: nazariyasi va amaliyoti" - S. A. Qodirov, 2021.
3. "Kiber xavfsizlik va axborot himoyasi" - R. A. Karimov, 2022.
4. "Axborot xavfsizligi va kiber jinoyatchilik" - D. A. Tashkentov, 2021.
5. "Axborot xavfsizligi: muammolar va yechimlar" - A. M. Ismoilov, 2023.